



Bo Heikendorf Petersens båltale

Taler

Bo Heikendorf Petersen
Præst i Slesvig og omegns danske
menighed

Dato

23. juni 2026

Sted

Slesvig Roklubs hytte i Missunde

- 1 Tusind tak for at jeg må komme her og tale ved Sankt Hans. Det er noget ganske særligt at holde en dansk Sankthansaften i Sydslesvig, her i Mysunde ved Slien, et kanonskuds afstand fra Dannevirke.
- 5 Sankthansaften har jo navn efter Johannes Døberen. Johannes var ikke en, man normalt ville invitere til at fest. Han dyrkede faste og afholdenhed og var ikke en, der bidrog til den gode stemning. Han ville have at folk forandrede sig. De skulle vaske gamle vaner, dårlig opførsel og de dårlige oplevelser af sig, kort sagt, lave sig selv om, så de blev nye og bedre personer. Ikke sådan management-
- 10 agtigt, hvor man tror, at man ved at tage ja-hatten på, kan gøre alle forandringer til noget godt. Johannes vidste godt, at tingene ikke altid forandrer til det bedre. Nogle gange bliver noget godt til noget skidt. Johannes pointe var, at når der er en mening med det, kan man udholde næsten alt. Hans eget liv, der ikke var særligt festligt, gav mening, fordi han var overbevist om, at Gud var med ham,
- 15 og at han gjorde noget, der var vigtigt og godt for andre.

- Dagen har også rødder tilbage til vikingerne. De holdt en ordentlig fest, fordi nu var det solhverv. Solhverv er den 21. juni, som er den dag på året, hvor der er flest lyse timer. Den 21. juni var mine forældres bryllupsdag, og jeg plejede at
- 20 drille dem med, at det ikke var særligt romantisk at blive gift den dag, der har årets korteste nat. Hvorfor vikingerne mente, at vi skal fejre, at det bliver mørkere, ved jeg ikke – måske tænkte de bare, at man aldrig skal sige nej til at holde en god fest!

- 25 Endelig har den tyske valborgsnat – Walburgisnacht - sneget sig ind i Sankthanstraditionerne. Valborgsnatten ligger natten før den 1. maj. Det er den aften, hvor Djævelen holder medarbejdersamtaler med alle de onde kræfter på Bloksbjerg. Det var Goethe, der i bogen "Faust" fra 1808 lavede beretningen om heksemødet på Bloksbjerg. I dansk tradition kom det dog først med som en del

af Sankt Hans 100 år senere. Sankthansbålet blev et vågeblus, der skulle forhindre hekse og andre onde kræfter i at mellemlande på vej til Bloksbjerg.

35 Så Sankthans er en blandingsbegivenhed. De kristne fejrede Sankt Johannes, vikingerne fejrede lyset, tyskerne festligholdt kampen mod det onde. Sådan er Sankthansaften ærkedansk i Grundtvigsk forstand, fordi den har rødder både i Kristendommen, i den nordiske mytologi, og i traditioner fra andre lande. Blandet på den rigtige måde, så det bliver en enhed. Som den danske forfatter Ludvig Holberg skrev i 1700-tallet med et udtryk, der er gået ind i det danske
40 sprog. "Keine Hexerei, nur Behändigkeit."

Ved Sankt Hans mødes vi omkring bålet. Da jeg var spejder, var det aftenens højdepunkt efter en lang dag. At synge, fortælle, og være sammen, i flammernes skær.

45 Ilden og bålet er også blevet billedet på livet. Vi har livsgnisten, der holder os i gang. Vi skal brænde for noget. Vi skal sætte hjerter i brand. Hvis man møder den rigtige, kan vedkommende tænde gnisten, så man bliver fyr og flamme. Men det er ikke alle, man kan tænde – for nogle er blevet brændt af, og brændt barn
50 skyer ilden.

Man kan varme sig ved bålet, eller brænde sig på det. Det har begge sider. Det gode og det onde, kærlighed og had.

55 Da jeg blev student fra Frederikshavn Gymnasium, sluttede studenterfesten med, at vi alle tog til Sankt Hans ved Fyret i Skagen. Der hvor PS. Krøyer malede sit berømte billede. På Krøyers billede er kredsen omkring bålet åben. Man kan gå og komme, som det passer. Her er plads til alle, selv til Krøyers kone og hendes kæreste, som står og holder om hinanden.

60 Også her er Sankthansbålet ærkedansk. Som Grundtvig siger: "*Til et folk de alle høre, som sig regne selv dertil*". Alle, der selv stiller sig omkring Sankthansbålet, hører hjemme i kredsen.

65 Bålet er et samlingspunkt – men det kan også være det modsatte. Det er jo hændt, at fællesskabet har taget en uhyggelig drejning, og dem, som vi ikke have med i fællesskabet, ender på bålet. For 400 år siden – før traditionen med Sankthansbål - var det kvinder, der var irriterende, højtråbende eller på anden

70 måde ikke passede ind, som man satte faklen til. I dag kaster vi ikke folk på bålet;
vi udstiller dem på de sociale medier! I Danmark er der for øjeblikket en debat
om de mænd, som blev ramt af METOO fordi de har opført sig dumt. Er det en
evig straf, eller har den en forældelsesfrist? Som præst vil jeg sige, at hvis der ikke
er rum til tilgivelse og barmhjertighed, har man skabt sin egen version af
75 helvede.

For 14 dage siden var jeg i Girona i Spanien. Der er en lokal legende om en
navnløs heks, der spreder ondskab og ulykke i byen. Men da hun forhekser en
præstestuderende, så han begår hærværk mod kirken, kommer der en engel, og
80 forvandler heksen til en stenstøtte. Der er en pointe i, at heksen ikke har et navn.
Det er ikke en person, det er den navnløse ondskab. Den, som ødelægger uden
grund. Det er den, vi brænder her til Sankthans. Sankthans handler ikke om at
kaste nogen på bålet, men om at kigge på os selv. Så vi, igennem fællesskabet om
bålet, kan finde nyt mod, så, egoisme eller depression ikke kan slå rod hos os. Vi
85 skal finde det lys, der kan bære på de mørke dage.

For 1200 år siden sejlede vikingskibene op af Slien, for at handle med varer i
Hedeby. På det tidspunkt havde det ældste Dannevirke allerede ligget der i 3-
400 år. Her var "Porten til Norden". Hvor det danske mødte det Germanske.
90 Slien og Dannevirke stod for kulturmøde og kulturudveksling allerede dengang.
Og bålet her i Missunde har været med til at vise vejen, så man ikke sejlede vild
eller gik på grund.

Bålet viser vejen til norden. Som en markør af, hvor vi kan finde det danske.
95 Nemlig som et fællesskab med varme og hygge, som en kreds, hvor alle, der vil,
er velkomne. Som en plads for samtale og for hjertevarme. På en aften, hvor vi
kigger fremad mod nye kapitler, og kaster fortidens dårlige oplevelser på bålet.
Som Sigurd Barrett skrev i årsmødesangen 2025:

100 *Vi er fælles om at dele tanken om, at man med talens kraft kan stoppe bitter
strid, had og splid. vi er danske i hjertet men åbne af sind, og med tillid og håb vil
vi lukke verden ind.*

Glædelig Sankthans til jer alle. Amen

105

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype
Digitalt manuskript

110

Tags
Båltale

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/bo-heikendorf-petersens-baltale-2026>

115

120

125

130

135

140

145